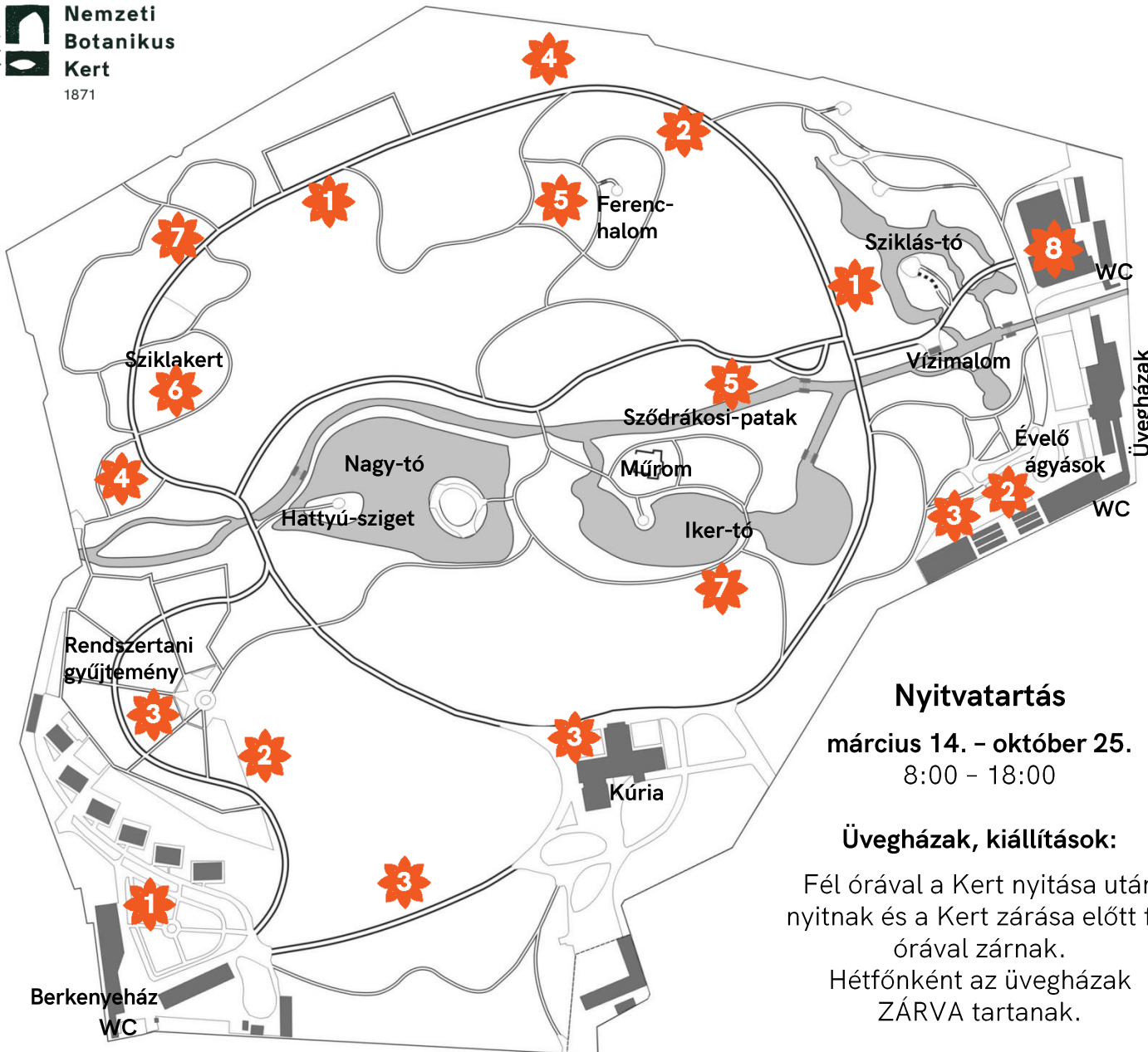

A hónap érdekességei

Nemzeti Botanikus Kert
Vácrátót

Tavaszi kankalin (*Primula veris*)

Nyitvatartás

március 14. – október 25.

8:00 – 18:00

Üvegházak, kiállítások:

Fél órával a Kert nyitása után nyitnak és a Kert zárása előtt fél órával zárnak.

Hétfőnként az üvegházak ZÁRVA tartanak.

↑
Bejárat

www.botanikuskert.hu

 Térképes útmutatónk abban segít, hogy az aktuálisan virágzó fajok, vagy más időszakban látnivalók közül néhányat könnyedén megtaláljon Kertünkben.

Köszönjük, hogy az utakon maradnak!

Szent György hava. Kertünkben a madarak napról-napra hangosabban szóló, kikeleti éneke jelzi, itt a tavasz! Az idei télen egész hosszan volt hótakaró a kertben, ami a talaj átfagyását mérsékelte. A létfontosságú csapadékot további esők egészítették ki. Az üde kert minden zegzuga tartogat meglepetéseket. Bármerre is indulunk egy sétára, virágzó növényekre bukkanunk. Folynak a tavaszi megszokott munkák: ágyások előkészítése, magvetés, metszés, ültetés, talajtakarás.

1 A **bőrlevelű korallberkenye** (*Photinia serratifolia*) örökzöld díszcserjénk egyik legszebbike. Télen fűrészesen fogazott, fénylő sötétzöld, világosabb fonákú, bőrnemű levelei tűnnek fel. Tavasszal bronzos friss kihajtásai s ernyős virágzatba tömörülő krémfehér virágai gyönyörködtetnek. Őshazája Délkelet-Ázsia, lombos erdőkben, útszéleken lejtőkön fordul elő. Kemény, nehéz fája kisebb bútorok és tárgyak faragására alkalmas. Fiatal hajtásait a késői fagyok károsíthatják. A tavalyi kedvező időjárásnak köszönhetően a kertünkben lévő példányok idén gazdagon virágoznak.

2 A Rendszertani gyűjteményben és a kert más pontján is nyíló **nárciszok** (*Narcissus*) az amarilliszfélék (*Amaryllidaceae*) családjába tartoznak. Közel 30 fajuk többsége a Földközi-tenger mellékén honos. Hagymás növények, tőleveleik általában szálalakú, felállók. Magánosan vagy 2-20-as csoportokban fejlődő virágukat hat lepellevél alkotja, középen pedig egy többé-kevésbé forrt mellékpele alakul ki. Termésük sokmagvú, háromrekeszű tok. Illatuk, színük és szép formájuk miatt az ókor óta szívesen ültetik őket a kertekbe. Az egymással könnyen kereszteződő nárciszok a növény-nemesítők kedvelt alanyai. A sok ezer, szebbnél szebb kerti fajta és hibrid áttekintése nem könnyű feladat. A legelterjedtebb egységes osztályozási rendszer a nárciszokat származásuk és virágaik formája és szerkezete alapján 12 csoportba osztja. Legrobosztusabbak, leglátványosabbak ún. **csupros**, vagy **trombitás nárciszok**, melyek mellékpele legalább olyan hosszú, mint lepellevelei. A kisebb, kecses termetű, változatos virágú, vadon élő fajok külön csoportba kerültek.

3 A Rendszertani gyűjteményben és a kert más pontjain idén is **tulipánok** (*Tulipa*) tízezrei virítanak majd. Közkedvelt hagymás növények, a liliomfélék (*Liliaceae*) családjába tartoznak. Közel 100 vadon élő fajuk (az ún. botanikai tulipánok) többsége Ázsiában, magashegységekben honos, de Dél-Európában is élnek képviselőik. Általában nyílt, füves, kötörmelékes, sziklás, hegyvidéki lejtőkön élnek. A tulipán szó a turbán török elnevezéséből ered: dulban. Az első tulipánhagymák a nevezetes Selyemúton, kereskedők és utazók csomagjában jutottak el a mesés szépségű perzsa kertekbe, majd az Oszmán Birodalomba. Innen kerültek a XVI. század végén Európába. Ma már több ezer fajtájukat ültetik, melyeket virágzási idejük (korai, késői), származásuk (botanikai és kerti), valamint termetük, virágjuk alakja (liliomvirágú, telt, rojtos stb.) és egyéb jellemzőik alapján csoportosítanak.

4 Kertünkben főleg a patakon túli területeken találkozhatunk a **tavaszi kankalin** (*Primula veris*) tömött ernyőben álló mézsárga virágaival. Mennyország kulcsa néven talán az egyik legismertebb tavaszi vadvirág. Európában és a Kaukázusban honos, hazánkban is sok helyen, főként középhegységek lomberdeinek tisztásain fordul elő. A kankalinfélék sajátossága, hogy különböző egyedeinek virágaiban a bibeszálak eltérő hosszúságúak lehetnek. Ennek oka az önmegporzás elkerülése, ezáltal a genetikai sokféleség fenntartása. A népi gyógyászatban számos nyavalya gyógyítására használták. Emellett régebben az asszonyok hajnalban a kankalin leveléről gyűjtött harmatot szépítőszerként használták.

5 Tavasszal sokfelé kékellik a fák alatt a **kis meténg** vagy **kis télizöld** (*Vinca minor*). Indaszerűen kúszó, legyökerező szárú alacsony élvelő. Örökzöld, átellenesen álló, fényes sötétzöld levelei egész télen megmaradnak. Domb- és hegyvidékeinken, bükkösökben, tölgyesekben, ligetredőkben fordul elő. Kertekbe, árnyékos helyre talajtakarónak ültetik. Virágos hajtásainak vérnyomás-csökkentő, értágító alkaloidja gyógyszeralapanyag, ám háziszerként, gyógyteaként nem használják.

6 Sziklakerti gyűjteményünkben több helyütt virágozik a **leánykőköröcsin** (*Pulsatilla grandis*). A boglárkafélék családjába tartozó feltűnően nagy virágainak egynemű virágtakarója, selymes szőrű, kékesibolya lepellevelekből áll. Nemcsak virágai mutatósak, hanem bársonyos szőrű szeldelt levelei és elvirágzás után megjelenő, apró aszmagterméseinek tollas repítőképzőléke is. A növény minden része MÉRGEZŐ, de a népi gyógyászat miatt egykor magas vérnyomás, fej- és fülfájás, köszvény és reuma kezelésére használták. Ma még hazánk jelentős részén elterjedt, elsősorban sztyepréteken, ugyanakkor sajnos állományai erősen fogyatkozóban vannak. VÉDETT növényünk.

7 Népszerű tavaszi díszcserjék a japánbirsek, Különösen a kínai származású **skarlátvörös díszbirs** (*Chaenomeles speciosa*) változatos színű fajtái és hibridjei terjedtek el szerte az országban. Erőteljes, tövises ágú, lombhullató cserjék, mutatós, élénk színű virágaik lombfakadással egyidőben nyílnak ki. Zöldessárga, gömbölyded, illatos almatermésüket befőttként és kandírozva is fogyasztják Kínában. Többek között a légzőgyökerező mocsárciprus környékén virítanak szép bokrai.

8 A Pálmaházban idén is különleges virágaival gyönyörködtet a különös **jádelián** (*Strongylodon macrobotrys*). Fás szárú lián, melynek szára elérheti a 18 métert is. Virágainak bizarr színét egy érdekes jelenségnek (kopigmentáció) köszönheti. Egy a virágok kék és piros színéért (kémhatástól függően) felelős antociánhoz (malvin), egy sárga virágszínt okozó flavonol-glikozid (saponarin) csatlakozik, és ezek speciális arányban (1:9) kapcsolódva zöldes árnyalatú kék színt eredményeznek. 1-3 méter hosszú fürtvirágzata akár 75-nél több virágból is állhat. A virágokat madarak és denevérek porozzák be. Fülöp-szigetek trópusi erdeiben, vízmosságokban, patakpartokon, fák koronájába futva él. Csak nagyon kevés botanikus kertben nyílik, ezért is nagy esemény virágzása.